

Eiropas Zaļā kursa integrēšana jūras plānošanā

Jauni dati un starpnozaru zināšanu nodošana kā jūras plānošanas atbalsts

Izaicinājums Neraugoties uz progresu, kas panākts, lai uzlabotu datu pieejamību un to izmantošanu, piemērotu un lietošanai gatavu datu trūkums joprojām ir problēma.

Sasaistē ar Zaļo kursu, jūras telpiskai plānošanai jābūt balstītai datos un jāapkopo zināšanas par jaunajām vajadzībām. Datu trūkst, piemēram, saistībā ar ekosistēmu pakalpojumiem un to funkcionēšanu, cilvēku aktivitāšu ietekmi uz vidi un kopējo kumulatīvo ietekmju izvērtēšanu. Datu fragmentācija un nesaderība jeb nesavietojamība rada problēmas, it īpaši, ja dati ir izkliedēti starp daudziem lietotājiem, institūcijām un platformām.

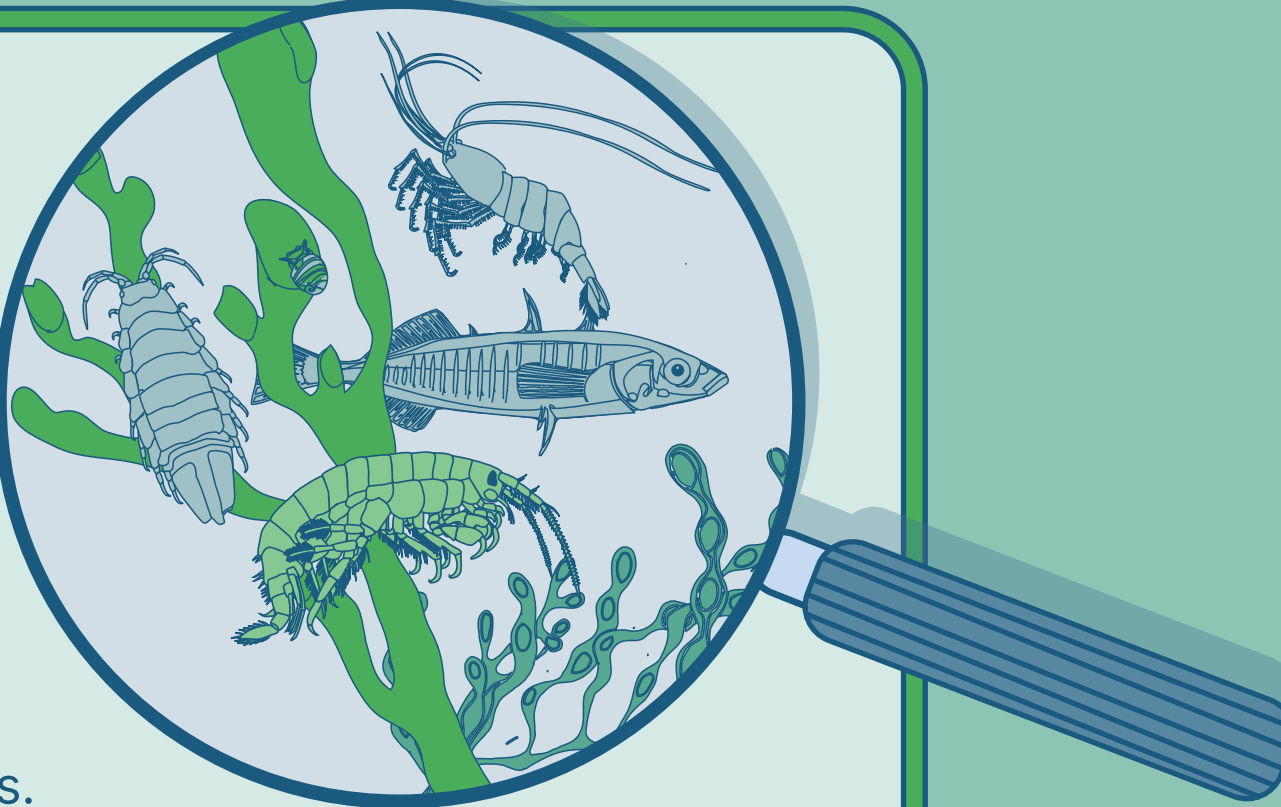
MSP-GREEN projekta ietvaros ir apkopoti Eiropas Zaļā kursa mērķu ieviešanas izaicinājumi jūras telpiskajā plānošanā. Kā piemēri tika apkopotas un izstrādātas vairākas jaunas rīcības jeb iniciatīvas, kas varētu veicināt atsevišķu Zaļā kursa mērķu ieviešanu jūras telpiskajā plānošanā. Balstoties uz identificētajiem piemēriem, infografikās uzskatāmi apkopoti iespējamie risinājumi dažādiem jūras plānošanas izaicinājumiem.

Izvērstā informācija iekļauta MSP-GREEN projekta nodevuma ziņojumā angļu valodā "N°3.2: New actions fostering MSP contribution to Green Deal".

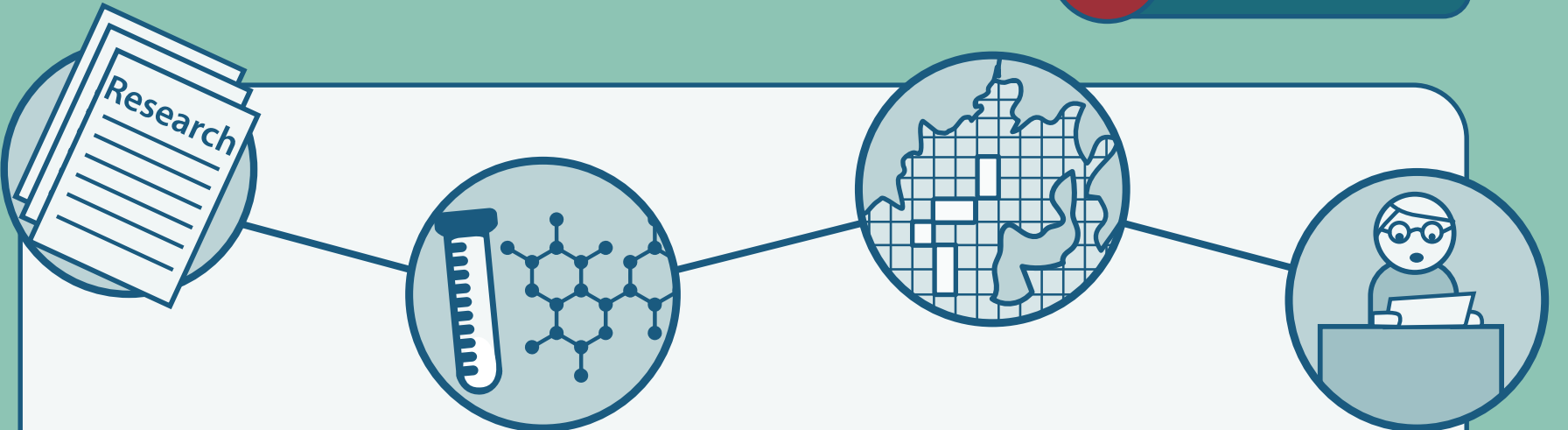

Zināšanu pilnveide par jauniem Eiropas Zaļā kursa nosacījumiem ir nepieciešama, lai jūras telpiskā plānošana varētu veicināt Zaļā kursa mērķu sasniegšanu. Ir nepieciešams vairāk datu, informācijas un zināšanu no dažādiem avotiem, tostarp no dažādām ieinteresētajām pusēm.

Latvijas piemērs piedāvā pārvaldības un plānošanas risinājumus, lai sasniegtu 30% ES Biodaudzveidības stratēģijas mērķi jūrā. Tiek izmantoti jaunākie dati un zināšanas par dabas vērtībām, kas iegūtas projekta LIFE REEF īstenošanas ietvaros, kurā tiek pētītas perspektīvās aizsargājamās jūras teritorijas.

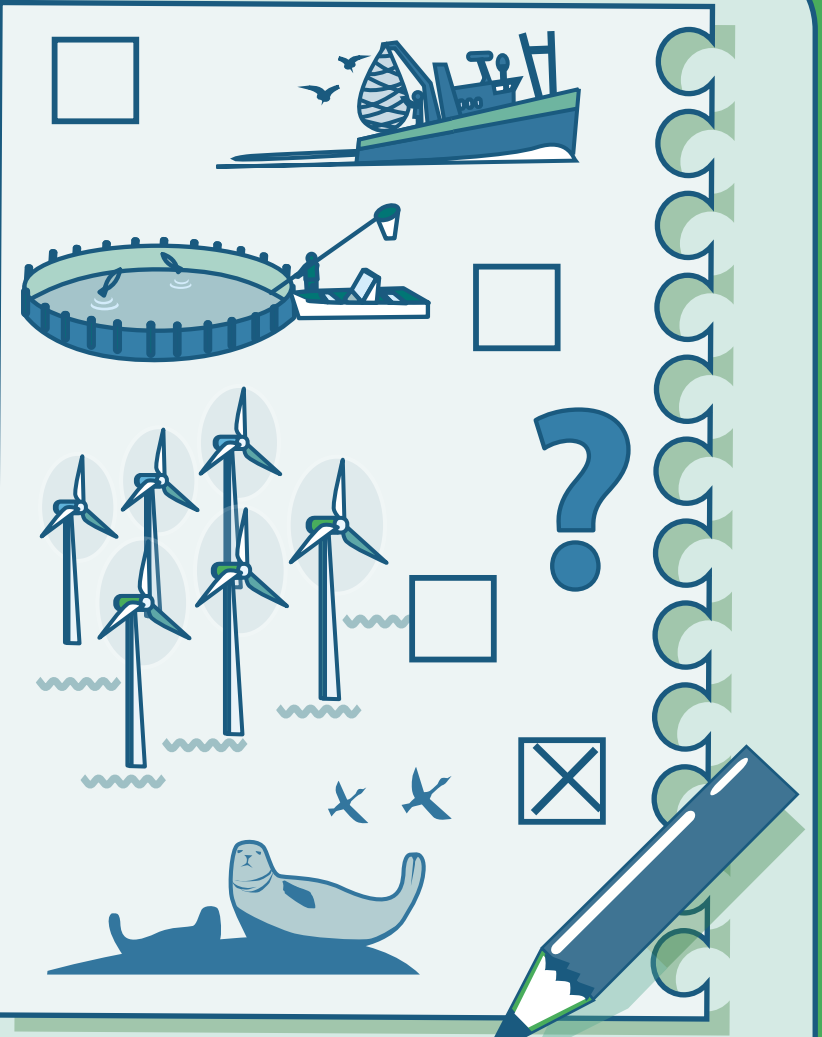

Piemērs!

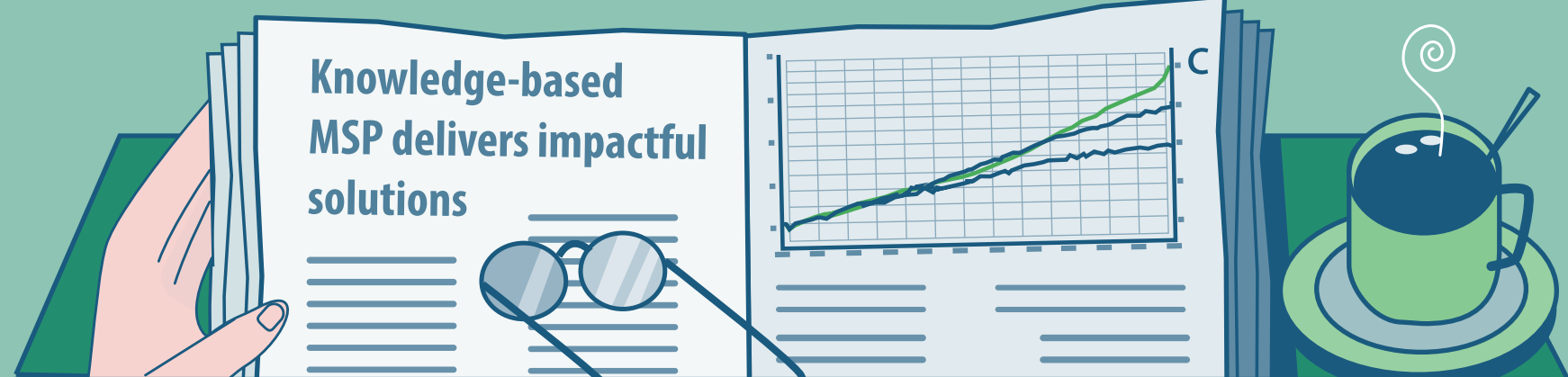

Dažāda veida un mēroga datu apkopošana un to izmantošana valsts jūras telpiskās plānošanas procesā mazina datu nepilnības.

Vācijas piemērs apkopo informāciju par jūras daudzfunkcionālas izmantošanas iespējām EEZ, jo īpaši par jūras vēja enerģijas ražošanu, bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, zveju un akvakultūru un šo nozaru potenciālo līdzaspastāvēšanu. Šeit vērsta uzmanība uz informācijas nepilnībām par nozaru darbību savietojamību, ņemot vērā sekas, kā arī norādīts, kādi dati turpmāk būtu nepieciešami, piemēram, par kumulatīvām ietekmēm.

Piemērs!

Detalizētāka prognožu izstrāde un analīze par tādiem tematiem, kā klimata pārmaiņas, sauszemes un jūras mijiedarbība un kumulatīvā ietekme, ir pamats pārdomātāku lēmumu pieņemšanai.

Ir nepieciešama detalizētāka sociālo un ekonomisko aspektu analīze, kas saistīta ar Eiropas Zaļo kursu, lai to veiksmīgi integrētu jūras plānošanā.

Eiropas Zaļā kursa integrēšana jūras plānošanā

Jūras plānojumu loma nākotnes perspektīvā: prognozēšana, vienlaikus pārvaldot dažāda veida nenoteiktības

Izaicinājums Lai sasniegtu Eiropas Zaļā kursa mērķus, jūras plānošanā ir nepieciešams ņemt vērā pašreizējās un plānotās darbības jūrā, piemērojot ilgtermiņa plānošanas pieeju. To apgrūtina nenoteiktība, kas saistīta ar mainīgajiem vides, klimata, sabiedrības, ekonomikas un pārvaldības procesiem. Izmaiņas var būt grūti prognozējamas, un tās var ietekmēt citas politikas un to īstenošanu nākotnē. Integrēt dažādus redzējumus par ilgtspējīgu nākotni jūras telpiskās plānošanas ietvaros ir sarežģīti. Pētniecībai un nākotnes modelēšanai jāmeģina rast risinājumus nenoteiktībām un nezināmajam, kas veicinātu datu un zināšanu pieejamību un izmantošanu jūras plānošanā.

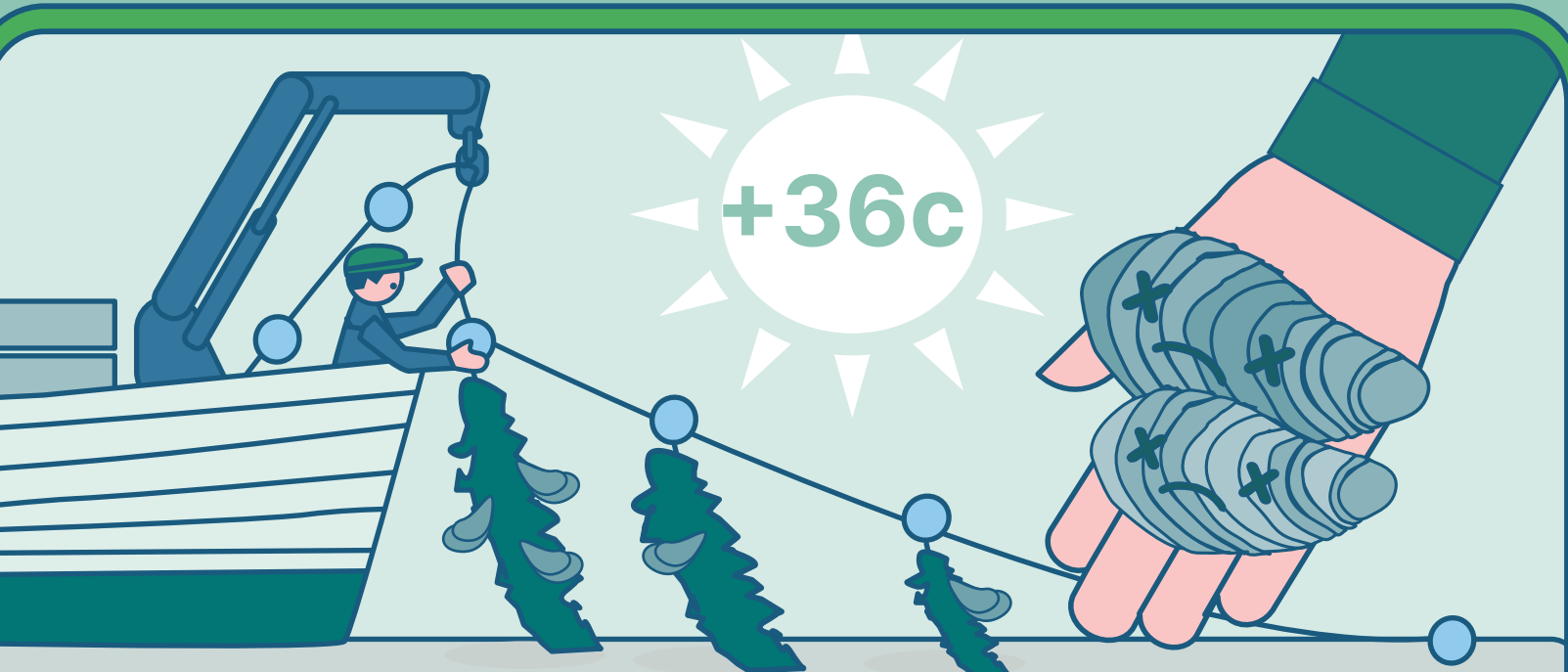
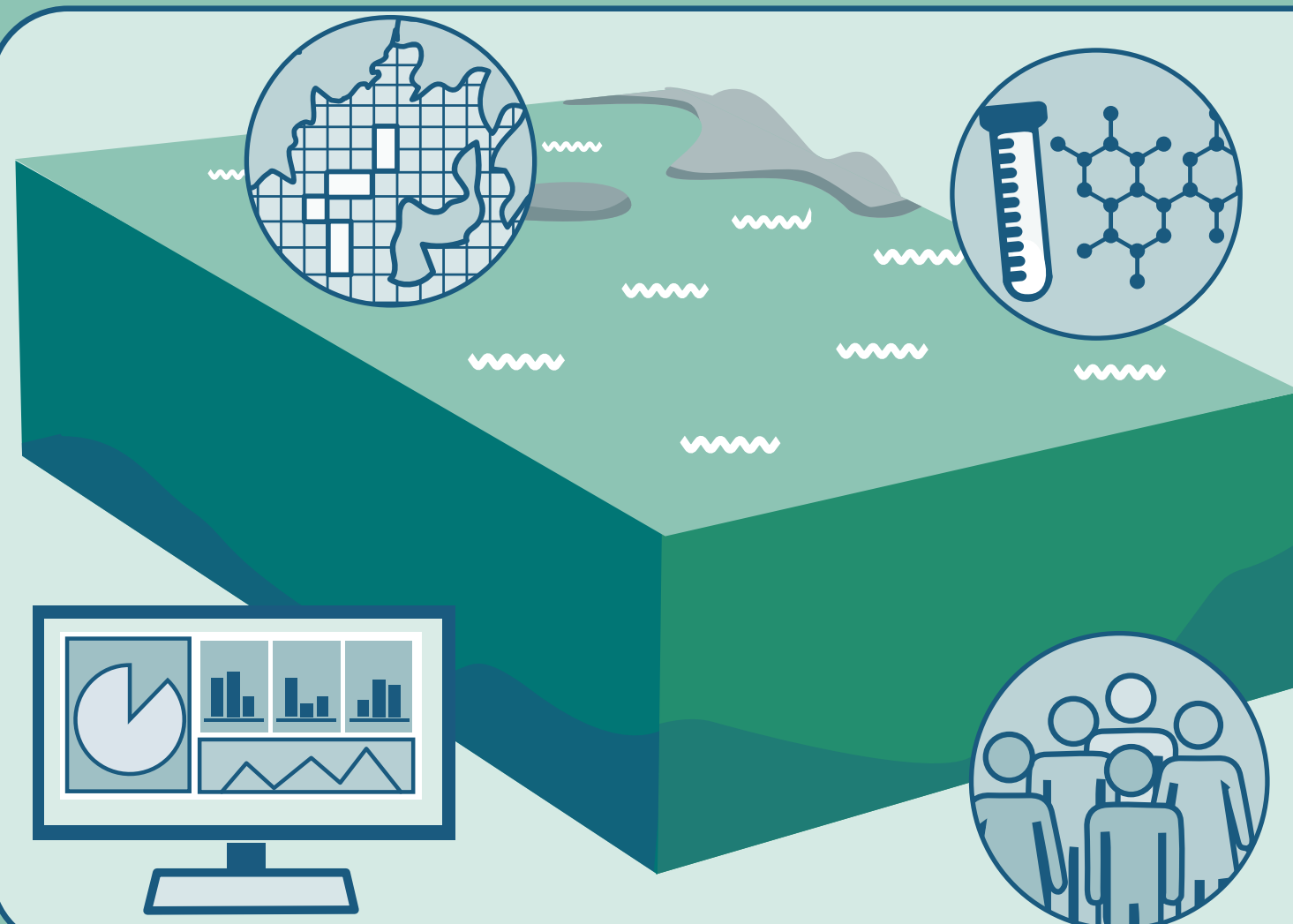
MSP-GREEN projekta ietvaros ir apkopoti Eiropas Zaļā kursa mērķu ieviešanas izaicinājumi jūras telpiskajā plānošanā. Kā piemēri tika apkopotas un izstrādātas vairākas jaunas rīcības jeb iniciatīvas, kas varētu veicināt atsevišķu Zaļā kursa mērķu ieviešanu jūras telpiskajā plānošanā. Balstoties uz identificētajiem piemēriem, infografikās uzskatāmi apkopoti iespējamie risinājumi dažādiem jūras plānošanas izaicinājumiem.

Izvērstā informācija iekļauta MSP-GREEN projekta nodevuma ziņojumā angļu valodā "N°3.2: *New actions fostering MSP contribution to Green Deal*".

Co-funded by the European Union

Ir pieejami gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi rīki, lai pētītu jūras telpas attīstību un tās izmantošanas iespējas nākotnē, kā arī lai sniegtu informāciju ilgtermiņa jūras plānošanai. Tos izmantojot kombinācijā, tiek iegūti labākie rezultāti!

Itālijas piemērs piedāvā veidot darbības ietvaru Jūras telpiskā plānojuma pielāgošanai klimata pārmaiņām. Tas ietver savstarpēji saistītus soļus, kas raksturīgi pielāgošanās politikas ciklam, piemēram, sadarbību ar ieinteresētajām pusēm, lai risinātu neatbildētos jautājumus.

Jūras telpiskā plānošana ir paredzēta dažādu nozaru interešu saskaņošanai. Ar Zaļo kursu saistītās neskaidrības ir labāk risināmas sadarbībā ar ieinteresētajām pusēm.

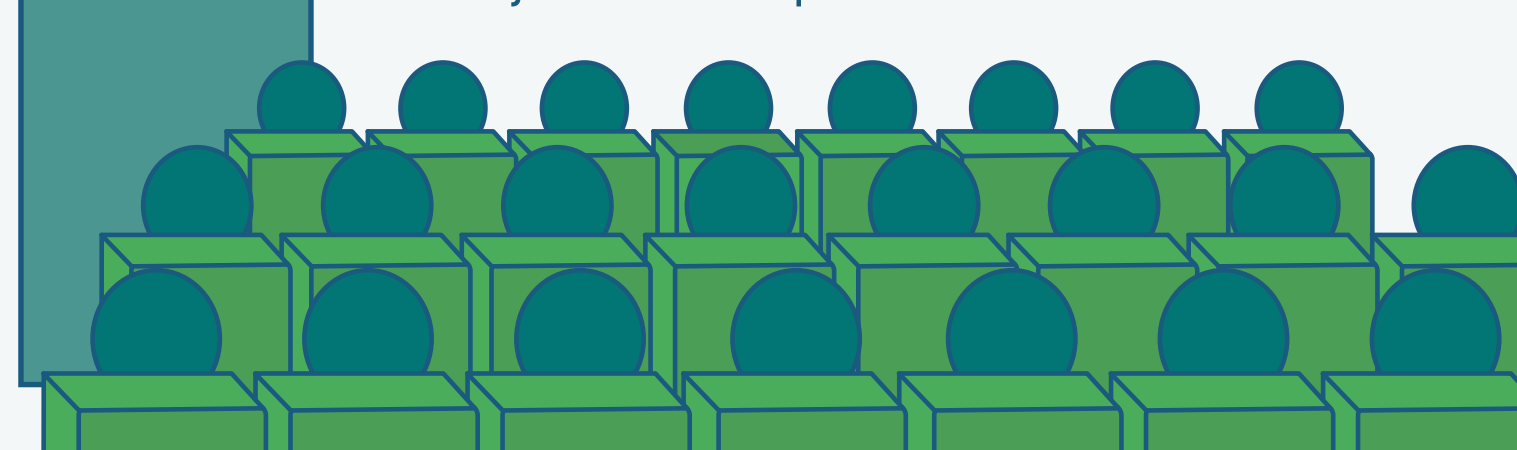
Datu apmaiņa un kopīgs darbs ar ieinteresētajām pusēm var palīdzēt apzināt un atrisināt esošās nepilnības saistībā ar sarežģītiem aspektiem, kā, piemēram, zivju krājumu esamību un attīstību.

Somijas piemērā piedāvāta metode zināšanu apmaiņai starp ekspertiem un ieinteresētajām pusēm. Lai novērtētu klimata pārmaiņu ietekmi uz zvejniecību, tiek iesaistīti vietējie zvejnieki. Iegūtie rezultāti pēc tam tiek integrēti jūras plānošanas procesā.

Atklāta komunikācija par nezināmo ar plāna lietotājiem ir visa pamatā.

Daži nenoteiktības iemesli, kas saistīti ar Eiropas Zaļā kursa integrēšanu Jūras telpiskajā plānojumā, ir ārpus Jūras telpiskā plānojuma darbības jomas un kompetences, jo tie ir atkarīgi no citu politiku īstenošanas.

Jūras telpiskais plānojums kā starpdisciplināra pieeja jūras vides plānošanā

Izaicinājums Kā viens no Jūras telpiskā plānojuma uzdevumiem tiek norādīts, ka tas ir instruments nozaru politikas un mērķu apvienošanai, kas var atšķirties, un ātri reaģēt uz dažādām politiskajām un sabiedriskajām vajadzībām. Iesaistīto pušu, kas darbojas atšķirīgos līmeņos, dažādās nozarēs un politikās, līdzdalība un sadarbība ir pastāvīgs izaicinājums. Jūras plānojuma tvērums, piemēram, plānu īstenošanas potenciāls un Jūras plānojuma virzībā iesaistīto institūciju pilnvaras ietekmē spēju sasniegt Eiropas Zaļā kursa mērķus. Izaicinājumus palielina dažādu resursu trūkums, ņemot vērā nepieciešamību operatīvi reaģēt uz tādiem jautājumiem kā pāreja uz atjaunīgo enerģiju un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās izaicinājumi.

MSP-GREEN projekta ietvaros ir apkopoti Eiropas Zaļā kursa mērķu ieviešanas izaicinājumi jūras telpiskajā plānošanā. Kā piemēri tika apkopotas un izstrādātas vairākas jaunas rīcības jeb iniciatīvas, kas varētu veicināt atsevišķu Zaļā kursa mērķu ieviešanu jūras telpiskajā plānošanā. Balstoties uz identificētajiem piemēriem, infografikās uzskatāmi apkopoti iespējamie risinājumi dažādiem jūras plānošanas izaicinājumiem.

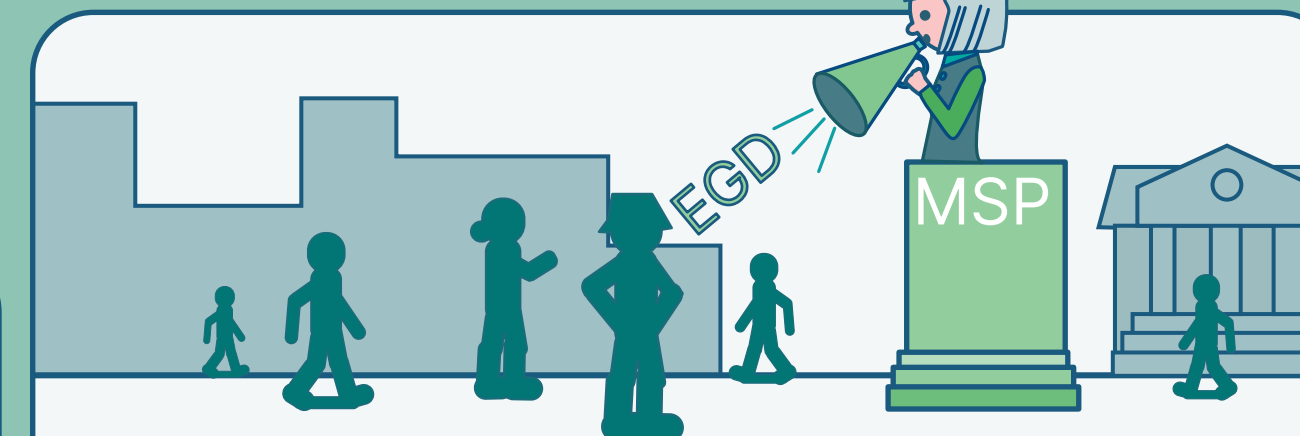
Izvērstā informācija iekļauta MSP-GREEN projekta nodevuma ziņojumā angļu valodā "N°3.2: New actions fostering MSP contribution to Green Deal".

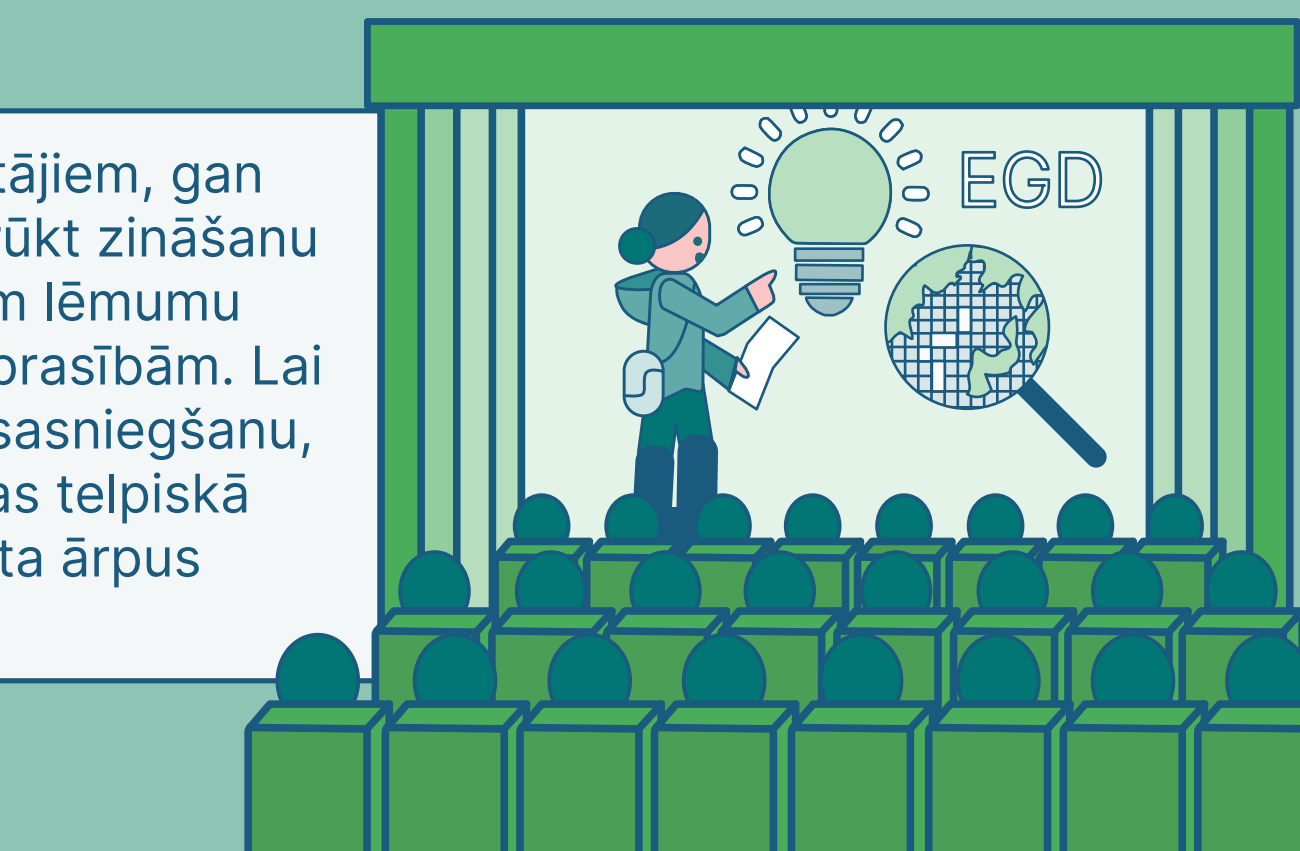
Co-funded by the European Union

Jūras plānošanas priekšrocība ir daudzpusīga starpnozaru pieeja. Tā kā daudzi jautājumi joprojām šobrīd tiek risināti atsevišķi, ir nepieciešams nodrošināt vienotu sadarbības platformu rīcību savstarpējai integrācijai.

Jūras plānošanas kā Zaļā kursa jūras vides iniciatīvu virzītājspēka loma ir jāizceļ sabiedrībā. Labāka lēmumu pieņēmēju izpratne par Jūras telpiskā plānojuma tvērumu un lomu varētu stiprināt tā nozīmi politiskajā dienaskārtībā.

Francijas rīcība ir piemērs tam, kā nozaru politiku var integrēt Jūras telpiskajā plānojumā: otrais plānošanas cikls tiek izmantots, lai informētu par īpaši aizsargājamo teritoriju noteikšanu, īpašu uzmanību pievēršot to mijiedarbībai ar zivsaimniecības nozari.

Jūras plānojumam nepieciešams nepārtraukts finansējums visā plānošanas ciklā, lai tas varētu efektīvāk atbalstīt Zaļā kursa īstenošanu. Projektu finansējums ir svarīgs, lai rastu jaunas iespējas, dalītos pieredzē un radītu jaunas zināšanas un koncepcijas.

Nepieciešams precizēt, kā nozaru politikas un Jūras telpiskais plānojums būtu savstarpēji labāk integrējami. Jūras plānojumam nav nepieciešams pilnvarojums pār nozaru politikām, lai tas būtu efektīvs. Tā vietā tas var nodrošināt sadarbību starp pašām politikām.

Somijas piemērs izceļ, kā projektu finansējums ir veicinājis jūras telpas daudzfunkcionālas izmantošanas koncepcijas ieviešanu jūras telpiskajā plānošanā. Daudzfunkcionāla izmantošana var radīt iespējas sabalansēt dažādus nozaru un dabas aizsardzības mērķus.

Gan jūras telpiskajiem plānotājiem, gan ieinteresētajām pusēm var trūkt zināšanu un izpratnes par attiecīgajiem lēmumu pieņemšanas procesiem un prasībām. Lai atbalstītu Zaļā kursa mērķu sasniegšanu, risinājumi, kas izstrādāti Jūras telpiskā plānojuma ietvaros, ir jāizplata ārpus plānošanas nozares.

Eiropas Zaļā kursa integrēšana jūras plānošanā

Jūras telpiskais plānojums kā rīks saistīto politiku pārskatīšanai un saskaņošanai

Izaicinājums Nepieciešamība saskaņot Eiropas Zaļā kursa politikas mērķus rada izaicinājumu jūras plānošanā. Jūras telpiskajam plānojumam bieži vien nav reglamentējošu pilnvaru attiecībā uz politikas plānošanu un virzību, un tas var tikai piedāvāt priekšlikumus konkrēta līmeņa rīcību un pasākumu noteikšanai. Ir politikas jomas, kur trūkst arī specifisku norādījumu par konkrētas rīcības un pasākuma aspektiem. Saskaņošana var būt īpaši sarežģīta starp dabas aizsardzības un zilās ekonomikas attīstības mērķiem. Nereti politiskās prioritātes ietekmē nozaru politiku virzību.

MSP-GREEN projekta ietvaros ir apkopoti Eiropas Zaļā kursa mērķu ieviešanas izaicinājumi jūras telpiskajā plānošanā. Kā piemēri tika apkopotas un izstrādātas vairākas jaunas rīcības jeb iniciatīvas, kas varētu veicināt atsevišķu Zaļā kursa mērķu ieviešanu jūras telpiskajā plānošanā. Balstoties uz identificētajiem piemēriem, infografikās uzskatāmi apkopoti iespējamie risinājumi dažādiem jūras plānošanas izaicinājumiem.

Izvērstā informācija iekļauta MSP-GREEN projekta nodevuma ziņojumā angļu valodā "N°3.2: New actions fostering MSP contribution to Green Deal".

Co-funded by the European Union

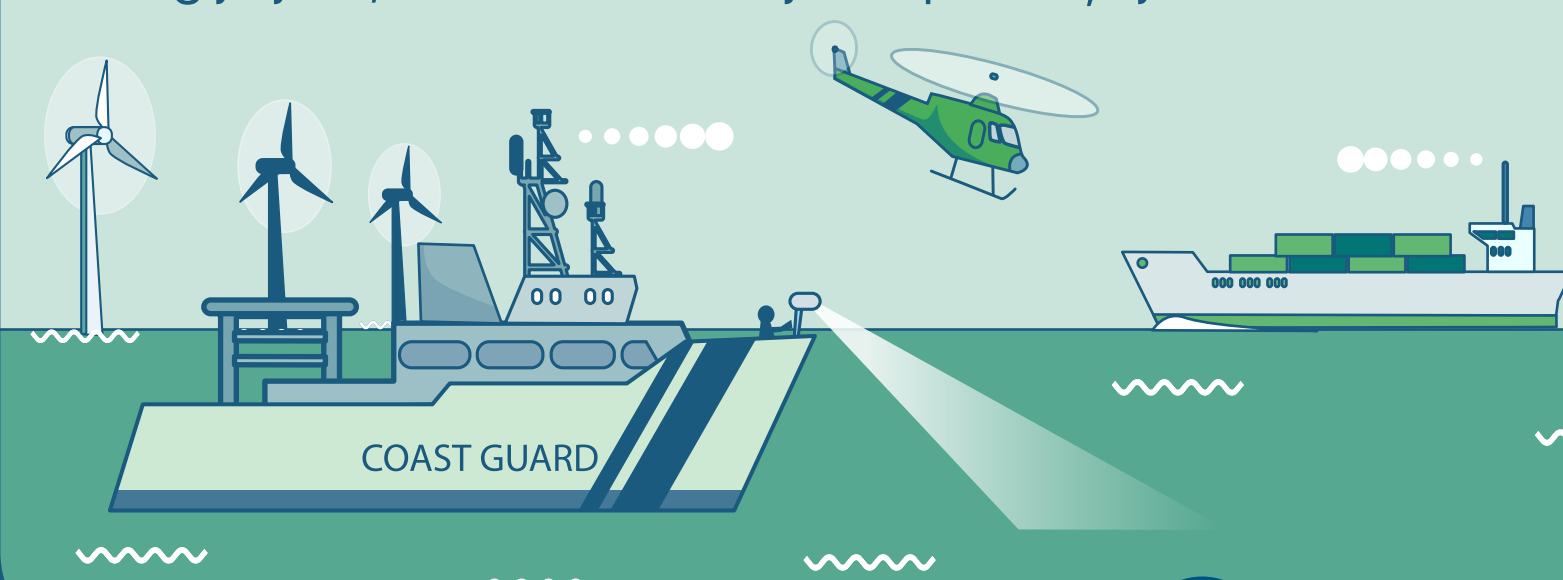
Jūras telpiskais plānojums ir uzskatāms par labu ietvaru, lai integrētu dažādus politikas mērķus. To var izmantot kā "skeneri" nozaru politiku konfliktu identificēšanai to mērķu īstenošanas līmenī, veicinot operatīvu risinājumu ierosināšanu.

Ir nepieciešams atjaunināt atsevišķas politikas, iekļaujot tajās jaunākos elementus, lai veicinātu to saskaņotu piemērošanu.

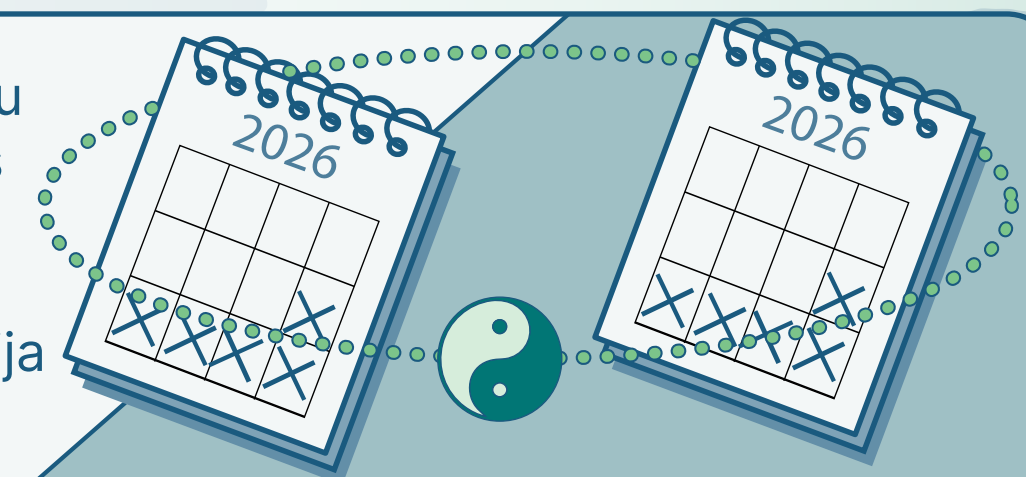
Francijas piemērs pēta, kā Jūras telpiskā plānojuma uzstādījumus un kuģošanas drošību varētu labāk integrēt telpiski un stratēģiski. Tiek uzsvērts, ka pienācīga uzmanība kuģošanas drošībai var atbalstīt Jūras telpiskā plānojuma un Zaļā kursa mērķus, nodrošinot praktisku jūras nozaru savietojamību, piemēram, kuģniecība un atjaunojamā enerģija jūrā, kā arī novēršot jūras piesārņojumu.

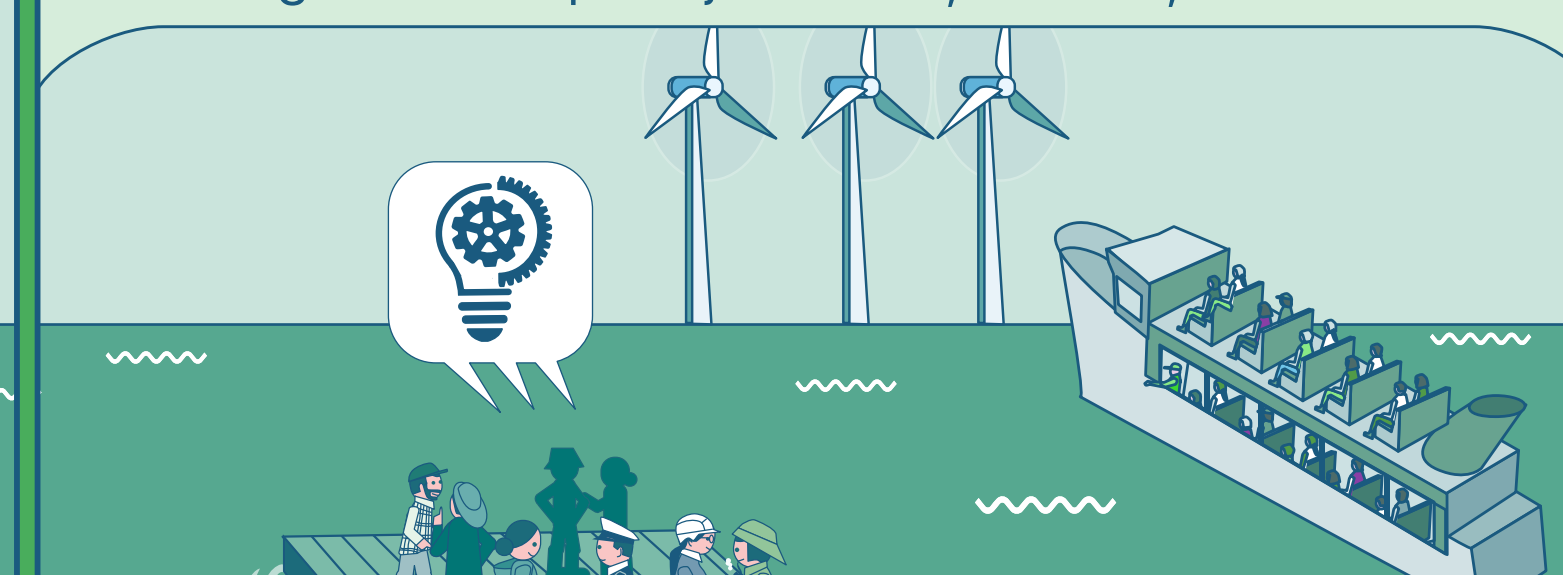
Gadījumos, kad nepieciešams saskaņot dažādu nozaru mērķus, Jūras telpiskajā plānojumā, kā instrumentu, iespējams izmantot daudzfunkcionālas teritorijas lietošanas veida pieeju.

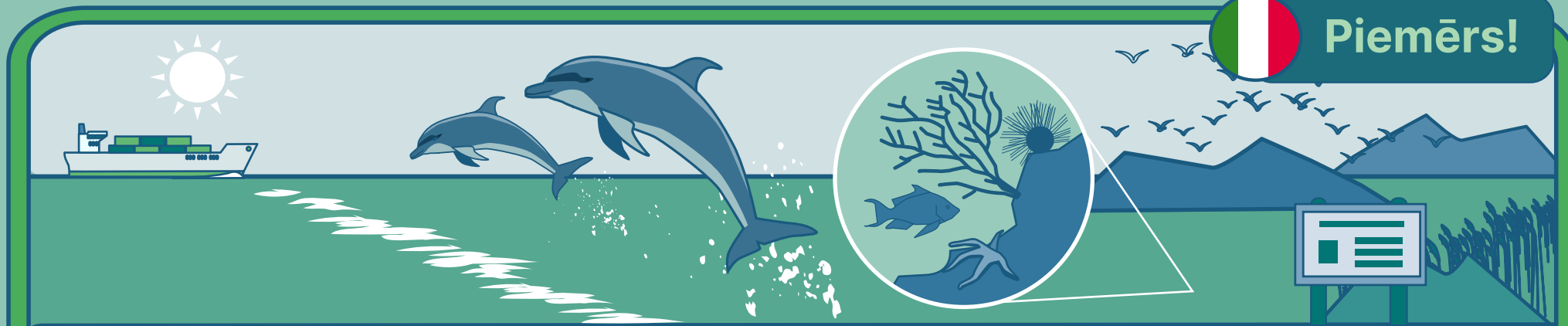

Saskaņojot dažādu politiku ieviešanas procesus un termiņus, tiek veicināta integrācija un sadarbība.

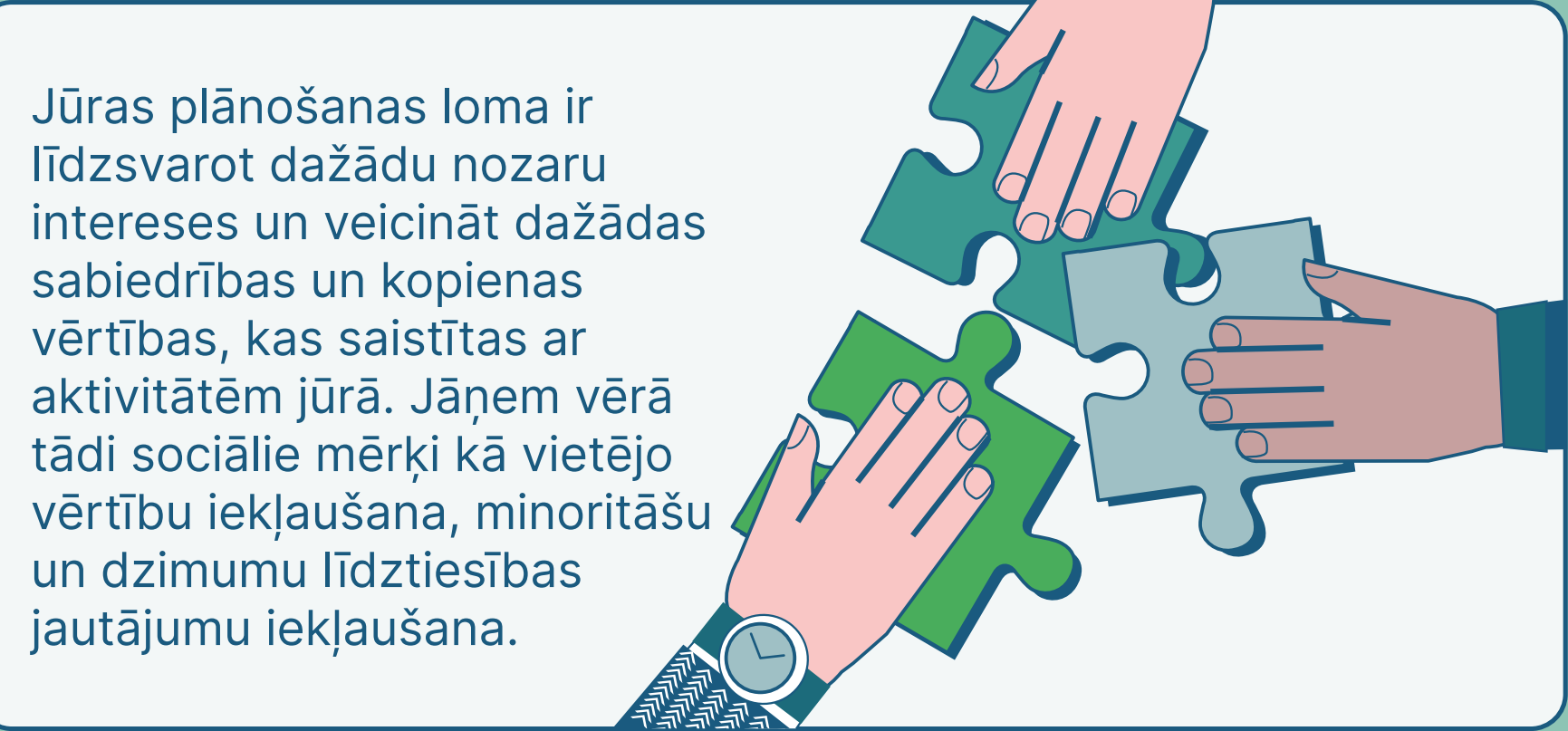
Valstis var noteikt zonas inovācijām, kā to apsver Latvija, piedāvājot izveidot teritorijas, kas pieejamas vairākiem izmantošanas veidiem, īpaši inovāciju izmēģināšanai, ļaujot saskaņot dažādus mērķus kopīgā jūras telpā. Aktīvāka ieinteresēto pušu iesaiste nodrošinātu veiksmīgāku Jūras plānojuma mērķu saskaņošanu.

Piemērs!

Itālijas piemērs piedāvā uz ieinteresēto pušu iesaisti orientētu pieeju bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, ņemot vērā dažādus mērogus no pārrobežu līdz reģionālajam līmenim. Tas parāda, cik svarīga ir ieinteresēto pušu iesaistīšana, lai identificētu jaunus priekšlikumus aizsargājamām teritorijām.

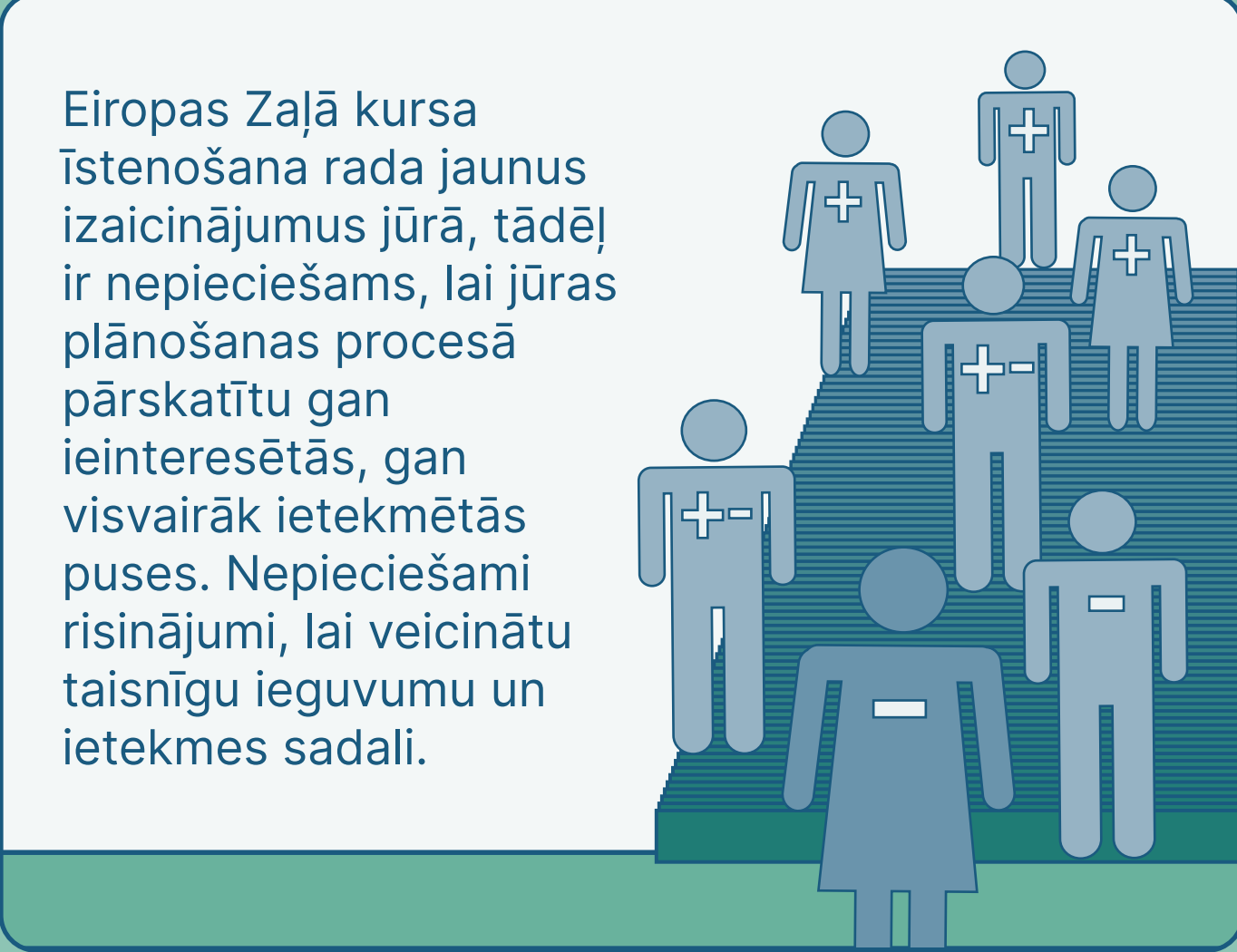

Jūras plānošanas loma ir līdzsvarot dažādu nozaru intereses un veicināt dažādas sabiedrības un kopienas vērtības, kas saistītas ar aktivitātēm jūrā. Jāņem vērā tādi sociālie mērķi kā vietējo vērtību iekļaušana, minoritāšu un dzimumu līdztiesības jautājumu iekļaušana.

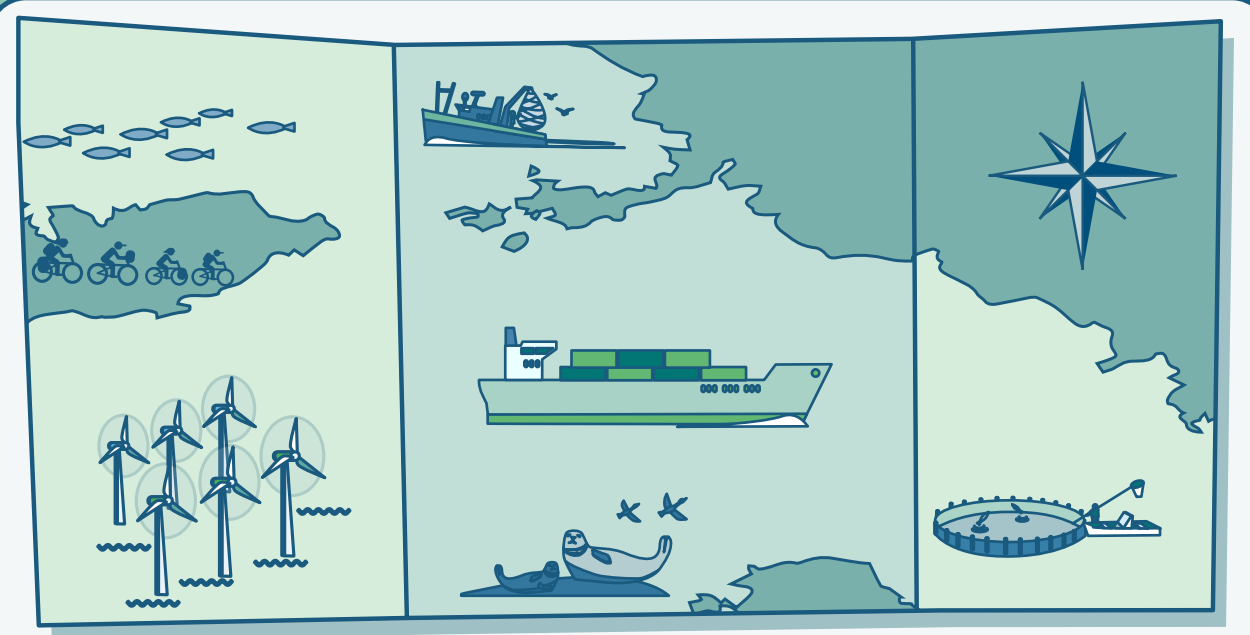
Eiropas Zaļā kursa integrēšana jūras plānošanā

Ceļā uz taisnīgu un godīgu zaļo pāreju jūrā

Izaicinājums Ieinteresēto pušu iesaistīšana, lai nodrošinātu taisnīgumu un vienlīdzību, ir pastāvīgs jūras plānošanas uzdevums. Ieinteresēto pušu apzināšana, zināšanu daudzveidība un savstarpēja sadarbība ir galvenie līdzdalību veicinoša un taisnīga jūras plānošanas procesa aspekti, kas atbalsta Eiropas Zaļā kursa mērķus. Tomēr strukturēt lielu un daudzveidīgu ieinteresēto pušu loku un definēt to lomu jūras plānošanā ir sarežģīti, kā arī tas prasa daudz resursu. Ir jāizvērtē arī pārejas uz ilgtspējīgiem risinājumiem izmaksu un ieguvumu sadalījums.

Eiropas Zaļā kursa īstenošana rada jaunus izaicinājumus jūrā, tādēļ ir nepieciešams, lai jūras plānošanas procesā pārskatītu gan ieinteresētās, gan visvairāk ietekmētās puses. Nepieciešami risinājumi, lai veicinātu taisnīgu ieguvumu un ietekmes sadali.

Visām jūras un piekrastes teritorijām jūras telpiskās plānošanas ietvaros jāvelta vienlīdzīga uzmanība. Lai pāreja uz zaļo ekonomiku būtu taisnīgāka gan reģionālā, gan nacionālā līmenī, ir jāizvērtē ar ilgtspējīgu zilo ekonomiku saistītās ietekmes un iespēju telpiskais sadalījums.

Lai nodrošinātu veiksmīgu un taisnīgu jūras plānošanas procesu, ir svarīgi definēt mērķus un izvēlēties pareizās saziņas un sadarbības metodes ar iesaistītajām pusēm.

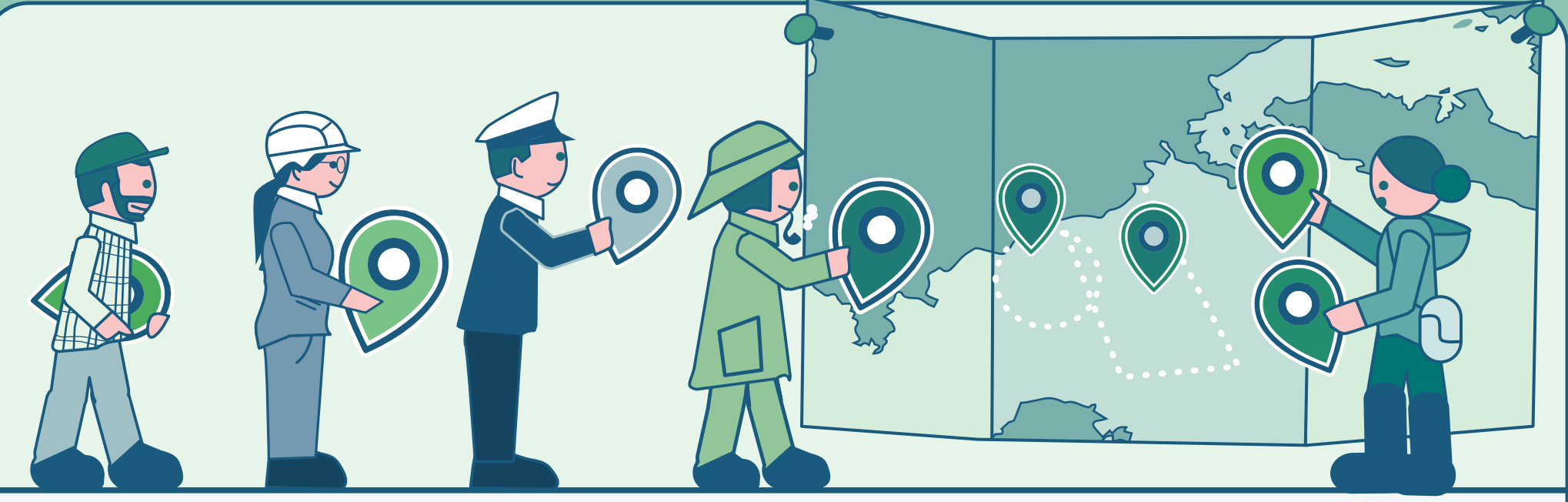
MSP-GREEN projekta ietvaros ir apkopoti Eiropas Zaļā kursa mērķu ieviešanas izaicinājumi jūras telpiskajā plānošanā. Kā piemēri tika apkopotas un izstrādātas vairākas jaunas rīcības jeb iniciatīvas, kas varētu veicināt atsevišķu Zaļā kursa mērķu ieviešanu jūras telpiskajā plānošanā. Balstoties uz identificētajiem piemēriem, infografikās uzskatāmi apkopoti iespējamie risinājumi dažādiem jūras plānošanas izaicinājumiem.

Izvērstā informācija iekļauta MSP-GREEN projekta nodevuma ziņojumā angļu valodā "N°3.2: New actions fostering MSP contribution to Green Deal".

Piemērs!

Spānijas piemēra mērķis ir izstrādāt metodoloģiju, lai veiktu analīzi, kas ļautu novērtēt ietekmi, kādu jūras vēja parku attīstība var atstāt uz zvejniecību šajā apgabalā.

Jūras telpiskajai plānošanai jānodrošina ieinteresētajām pusēm patiesa iespēja ietekmēt plāna saturu, lai atbalstītu taisnīgumu un vienlīdzību praksē. Lai to panāktu, ir nepieciešami procesi, kas integrē iesaistīto pušu zināšanas Jūras telpiskajā plānojumā.

Co-funded by the European Union

Eiropas Zaļā kursa integrēšana jūras plānošanā

Visaptveroša pieeja telpiskām vajadzībām, jūras izmantošanas veidu savietojamībai un sauszemes – jūras mijiedarbībai

Izaicinājums Daudziem Eiropas Zaļā kursa mērķiem ir nepieciešama konkrēta teritorija, lai tos īstenotu, bet Eiropas jūras jau tagad ir ļoti noslogotas. Ir nepieciešama lielāka sadarbība un jāattīsta daudzfunkcionāla jūras telpas izmantošanas pieeja, lai sasniegtu nozaru mērķus un atrastu vietu jaunām darbībām līdztekus tradicionālajām. Vēl vairāk, zilās ekonomikas sektori ir atkarīgi no atbalsta funkcijām sauszemē. Sauszemes un jūras ekosistēmas nav iespējams norobežot ar krasta līniju, kā arī dažādus procesus visā šajā mijiedarbības zonā ietekmē klimata pārmaiņas. Tieši sauszemes un jūras mijiedarbība Jūras telpiskajā plānā ir jāizvērtē rūpīgāk.

MSP-GREEN projekta ietvaros ir apkopoti Eiropas Zaļā kursa mērķu ieviešanas izaicinājumi jūras telpiskajā plānošanā. Kā piemēri tika apkopotas un izstrādātas vairākas jaunas rīcības jeb iniciatīvas, kas varētu veicināt atsevišķu Zaļā kursa mērķu ieviešanu jūras telpiskajā plānošanā. Balstoties uz identificētajiem piemēriem, infografikās uzskatāmi apkopoti iespējamie risinājumi dažādiem jūras plānošanas izaicinājumiem.

Izvērstā informācija iekļauta MSP-GREEN projekta nodevuma ziņojumā angļu valodā "N°3.2: New actions fostering MSP contribution to Green Deal".

Co-funded by the European Union

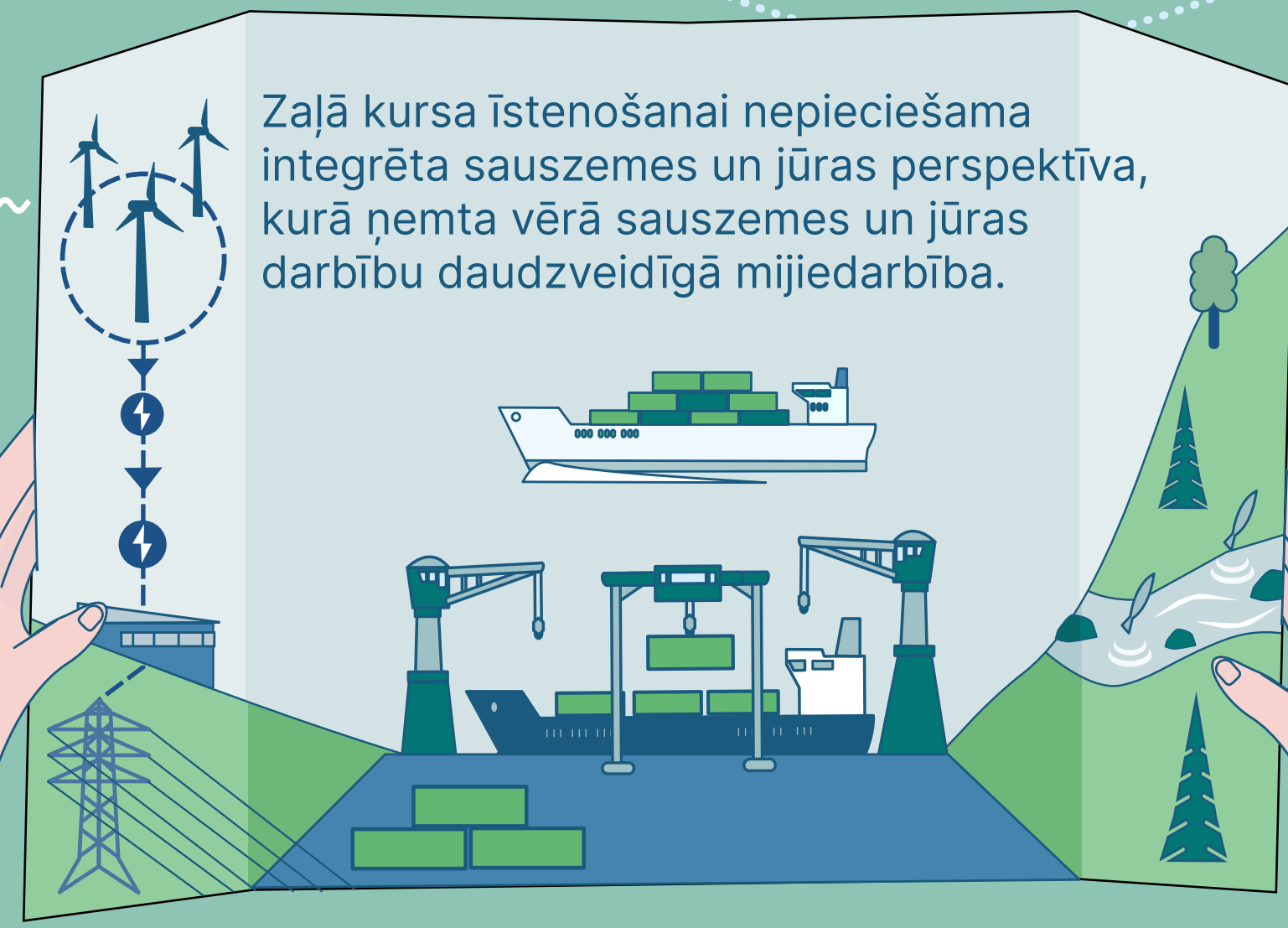
Kompromisu analīze var palīdzēt noteikt prioritātes starp konkurējošiem izmantošanas veidiem un vides saglabāšanu.

Bulgārijas piemērs pēta jūras akvakultūras teritoriju potenciālu un to integrēšanu Jūras telpiskajā plānā, lai atbalstītu gliemeņu akvakultūras ilgtspējīgu attīstību. Šeit vērsta uzmanība uz nepieciešamību sabalansēt vairāku nozaru intereses ierobežotā jūras teritorijā.

Īstenojot vairākus Zaļā kursa mērķus, jūras teritoriju daudzfunkcionāla izmantošana ir daudzsolīga un perspektīva pieeja, lai risinātu izaicinājumus, kas rodas ierobežotās jūras teritorijas dēļ. Šīs pieejas lielākais ieguvums ir dažādu izmantošanas veidu apvienošana un sinerģiju radīšana, tostarp arī kā kompromisa mehānisms.

Zaļā kursa īstenošanai nepieciešama integrēta sauszemes un jūras perspektīva, kurā ņemta vērā sauszemes un jūras darbību daudzveidīgā mijiedarbība.

Francijas piemērs veicina sauszemes un jūras mijiedarbības izpēti, apzinot iespējas un izaicinājumus, kas saistītas ar jūras bagarēšanas rezultātā izsmeltās grunts atkārtotu izmantošanu uz sauszemes, un vienlaikus sekmē aprites ekonomikas perspektīvu jūras telpiskajā plānošanā.

Starpnozaru sadarbība un inovatīvu risinājumu izmantošana veicina jaunu ar Zaļo kursu saistītu aktivitāšu, piemēram, jūras vēja enerģiju līdzāspastāvēšanu ar tradicionālajām darbībām jau noslogotās jūras teritorijās.

